

ECON3720/4720 – våren 2004

”Fasit” på stikkords form:

Oppgave 1

Fra Ross og Minowsky 1999:

skolegangen i seg selv + formelle kvalifikasjoner man oppnår (bl.a. USA: avhengig av hvilken skole) =>

konkrete/spesifikke kunnskaper, evne til å løse problemer/ordne opp/se framover, kontaktnett => dels gjennom inntekt *:

regelmessig helsesjekk, behandling v/ sykdom (kanskje ikke relevant i Norge), tilfredshet med arbeid, ”følelse av kontroll over livet”, sosial støtte (?), livsstil (tobakk, alkohol, fysisk aktivitet, fett)

Fra andre kilder:

Kan også nevnes et sted ca * i denne årsakskjeden: utdanning henger sammen med å bo i by og (hvis mann, ikke så åpenbart hvis kvinne) være gift. By => (positivt/negativt utover det som er nevnt ovenfor) forurensning, avstand til avanserte helsetjenester, lettere å finne en ”subkultur” m/usunn livsstil Gift => mindre tilbøyelighet til å ta risiko, kontroll, praktisk hjelp...

Seleksjon: Ikke tilfeldig hvem som tar utdanning. For eksempel foreldre velutdannet/rike. Ville uansett hatt en del av kjennetegnene ovenfor.

Oppgaven er begrenset til rike land => lite relevant å rekke inn infeksjonssykdommer, der andre momenter kommer inn.

Oppgave 2

Førstefødselsrate ved alder < 30 øker til ca 1972, faller etterpå, men mindre bratt kurve etter ca 1984.

Se bl.a. Kravdal 1994 for å forklare fallet:

Lengre tid under utdanning (ref ganske innlysende teori om at det som er sentralt i beslutningen er barn nå/senere, ikke om man skal få i det hele tatt; for studenter kan kostnadene, i livsløpsperspektiv, bli mindre hvis man venter – og hvis kostnadene *ikke* skulle være påvirket av timing: bedre å vente med å ”ta dem” til inntekten er høyere, et ”consumption smoothing” argument) => lavere førstefødselsrate i aldre da man typisk er under utdanning

Fall også ved høyere alder fordi man gjerne vil ha noen år med yrkeserfaring (> 4 år). Årsak bl.a. lettere å komme tilbake i jobb (?), sterkere økonomisk fundament.

Bedre prevensjonsmidler

Endrede preferanser: Mer glede ved andre aktiviteter (hypotese som er lite understøttet av empiri, denne dimensjonen plukkes dårlig opp av indikatoren i Lesthaeghes artikler fra Europa – mer støtte hos Crimmins et al fra USA: mer opptatt av materiell luksus/rik fritid)

Kan evt trekke inn (vanskelig): Venter med å gifte seg, stort sett kompensert av samboerforhold (mye av de samme grunner ligger bak + bl.a. frihet til individuelle valg jfr Lesthaeghe). I samboerforhold er det imidlertid grunn til å vente lavere fruktbarhet pga. usikkerhet om varighet (som fører til ...) + normer (tidligere) om at barn hørte ekteskapet til.

b) Flere under risiko for 1. fødsel i f.eks. alder 25+ pga fallende 1.fødselsrater tidligere, kombinert med lite fall eller til dels stigende rater på dette alderstrinnet, og ikke ytterligere sterkt fall i ratene blant de yngre. "Forplanter seg" til 2. og høyere ordens fødsler.

Oppgave 3:

Kravdal 1997/1999:

Valg av sambo hvis:

I: Usikker på kvaliteten i forhold til alene/annen partner

II: Kvaliteten går ned hvis gift (3 underforklaringer)

III: Følelse av frihet til valg - norm om ekteskap svak

IV: Bryllup kostbart

Becker et al:

Skilt hvis

A: Ny informasjon om partner, uforutsette begivenheter => kvalitet ikke lenger tilstrekkelig høy i forhold til alternativer

og B: Frihet til valg

Felles determinanter:

I => skal mindre til at kvaliteten faktisk *blir* for lav

III

Direkte årsak:

Sambo – faktisk lettere å oppløse (som selvfølgelig også er grunnlaget for argument I)

Opplysningen om ett barn er ganske overflødig. Poenget er: gitt barnetall. Relasjonen er litt triviell ved 0, og det er ikke så mange samboere som har 2 barn.

Oppgave 4

(Innvandrerbefolkningen er def som de som har begge foreldre født i utlandet (selv født her: 2. generasjon; selv født i utlandet: 1. generasjon). Dvs at man ikke forsvinner ut av denne bef ved å bli norsk statsborger, som mange med for eksempel Pakistansk bakgrunn blir etter hvert.)

M.a.o. nok å diskutere fruktbarhet, dødelighet, netto-innvandring.

Netto-innvandring ca 10000. De fleste av disse vil bidra til innv.bef (faktisk er det et lite årlig tap av norske statsborgere). Den er i utgangspunktet ca 300000, så det er en stor årlig vekst bare pga dette bidraget (3%).

Høy fruktbarhet (opp i 3 for noen grupper, 1.5-2 for de med "vestlig" bakgrunn). Dette skyldes bl.a.: Preferanser og eksplisitte barnetallsnormer preget av hjemlandet, kvinner mindre involvert i arbeidslivet enn de norske er. Flere gift; kan være nettopp pga at de er/blir gift at de kommer til landet.

Dødelighet: ikke noe om dette i pensum. Fritt fram for enkle spekulasjoner om positive og negative bidrag. Forskjeller i livsstil, kunnskapsnivå, type arbeid (inntekt) særlig relevant.

Det er en relativt ung befolkning (de første kom i ganske ung alder ca 1965, stadig tilsig etterpå av unge). Ville vokst mye selv med "norske" aldersspesifikke rater for dødelighet og fruktbarhet.